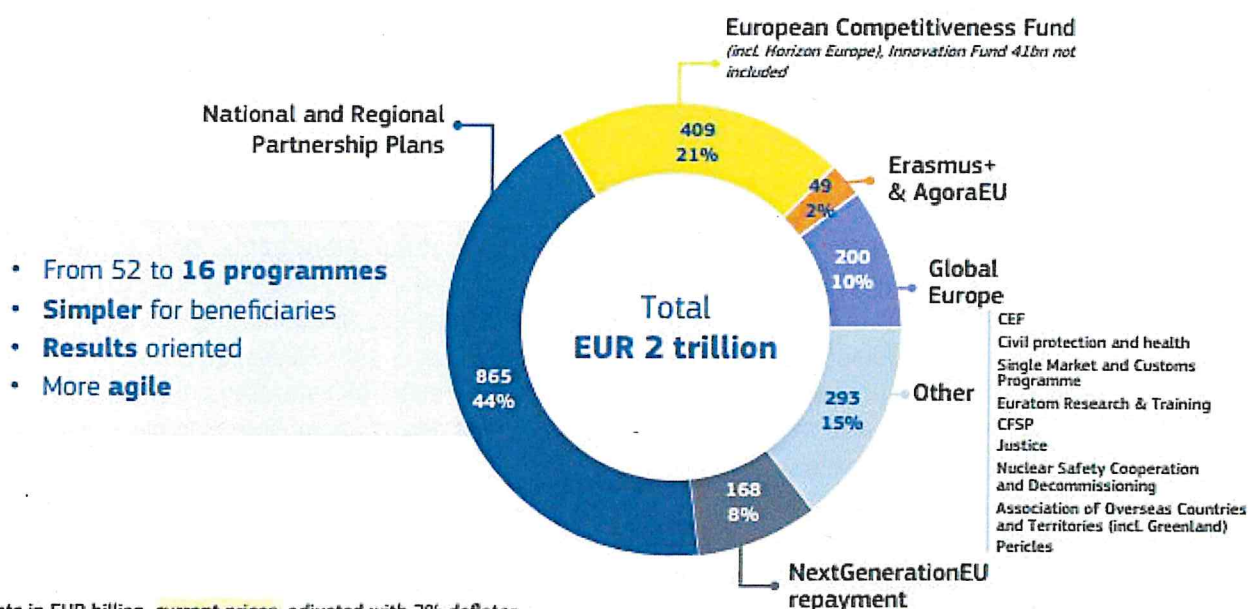

Prezentarea propunerilor CE pentru perioada de programare 2028-2034. Pregatirea Regiunii Centru si dezvoltarea portofoliului de proiecte

La 16 iulie 2025, Comisia a prezentat propunerea privind un Cadru Financiar Multianual (CFM) pentru perioada 2028-2034. Propunerea se ridică la aproape 2 mii de miliarde EUR (sau 1,26 % din venitul național brut al UE, în medie, între 2028 și 2034).

Principalele caracteristici ale noului CFM 2028-2034:

- o mai mare **flexibilitate** la nivelul întregului buget, astfel încât Europa să aibă **capacitatea de a acționa – și de a reacționa – rapid** atunci când circumstanțele se schimbă în mod neașteptat sau când trebuie abordate noi priorități de politică;
- programe financiare ale UE mai **simple, mai raționalizate și mai armonizate**, astfel încât cetățenii și întreprinderile să poată **găsi și accesa cu ușurință oportunitățile de finanțare**;
- un buget adaptat nevoilor locale, cu **planuri naționale și regionale de parteneriat (PNRP)** pentru investiții și reforme, pentru un **impact specific acolo unde este cel mai important** și asigurând un sprijin mai rapid și mai flexibil pentru o mai mare coeziune economică, socială și teritorială în întreaga Uniune;
- un **puternic impuls dat competitivității**, pentru ca Europa să securizeze lanțurile de aprovizionare, să intensifice inovarea și să conducă cursa mondială pentru tehnologii curate și inteligente;
- un **pachet echilibrat de noi resurse proprii** care să asigure venituri adecvate pentru prioritățile noastre, reducând în același timp la minimum presiunea asupra finanțelor publice naționale.

All amounts in EUR billion, current prices, adjusted with 2% deflator

I. Principalele direcții ale CFM vizează următoarele:

Investiții în oameni, în statele membre și în regiuni - Stimularea prosperității, a sustenabilității și a securității
 – investiții și reforme adaptate prin intermediul planurilor de parteneriat naționale și regionale

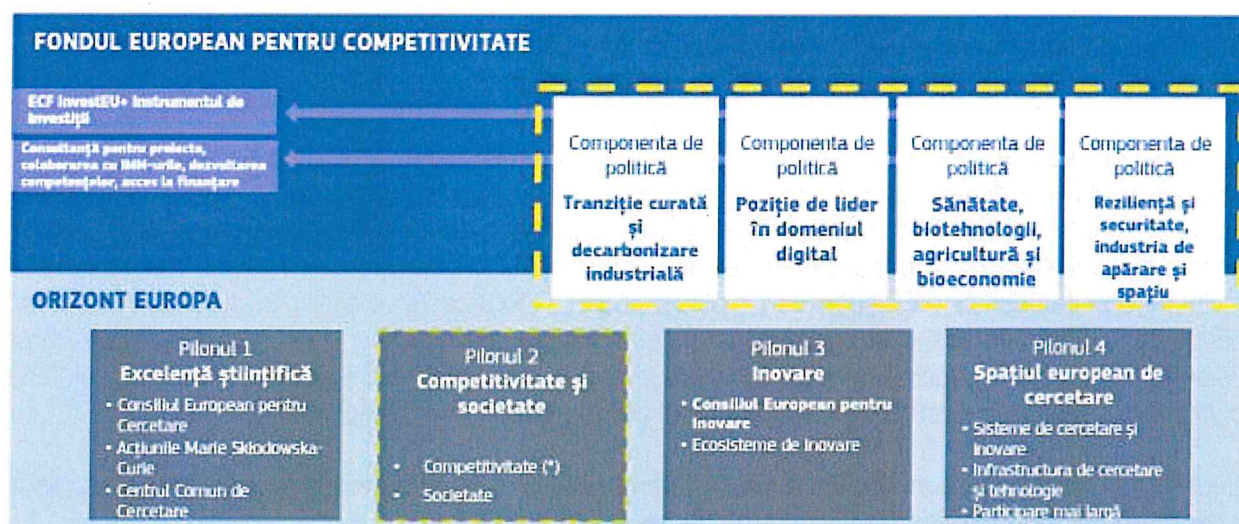
- Noul buget pe termen lung va reuni fondurile UE puse în aplicare de statele membre și de regiuni în cadrul unei strategii coerente, având în centrul său politica de coeziune și politica agricolă. Această strategie **va fi pusă în aplicare prin intermediul planurilor naționale și regionale de parteneriat (PNRP)**, mai simple și mai adaptate, pentru a maximiza impactul fiecărui euro. Planurile vor promova convergența și vor reduce disparitățile regionale. Acestea vor identifica investiții și reforme pentru a aborda mai bine provocările de mâine pentru statele membre și regiunile noastre.
- Planurile vor fi concepute și puse în aplicare în strânsă colaborare între Comisie, statele membre, regiuni, comunitățile locale și toate celelalte părți interesate relevante. Fiecare stat membru va putea accesa aceleași sume de fonduri ca în prezent.
- Planurile de parteneriat naționale și regionale vor reuni 14 fonduri existente și vor asigura coerența acestora și programarea lor în comun, respectând, în același timp, specificitățile lor.** Acest lucru va raționaliza procesele complexe de programare, va reduce durata procedurilor de validare și va crea noi oportunități pentru sinergii.
- Politica de coeziune, în centrul căreia se află regiunile, va fi consolidată și modernizată și va continua să își respecte principiile fundamentale ale parteneriatului, guvernantei pe mai multe niveluri și acțiunii bazate pe realitatea zonei.** Aceasta va funcționa în sinergie cu celelalte politici, va profita de un impact mai mare datorat investițiilor și reformelor specifice, continuând, în același timp, să promoveze o Europă mai coezivă, asigurându-se că toți europenii, indiferent de locul în care trăiesc, au acces la oportunități economice și la o calitate mai bună a vieții. În plus, va exista o sumă minimă obligatorie pentru regiunile mai puțin dezvoltate, precum și o garanție care să asigure că acestea vor primi, în ansamblu, cel puțin la fel de multă finanțare ca în cadrul actualului pachet de coeziune.
- Agricultura și zonele rurale rămân o prioritate**, consolidând autonomia strategică, securitatea alimentară și sustenabilitatea UE. Sprijinul pentru venit acordat fermierilor va fi restricționat, incluzând măsuri de mediu, investiții în exploatarea agricolă, sprijin pentru tinerii fermieri și instrumente de gestionare a riscurilor. Normele de finanțare pentru agricultură și comunitățile rurale vor fi mai simple, inclusiv în ceea ce privește plățile, controalele și auditurile.
- Se vor oferi oportunități suplimentare pentru punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, sprijinind **locurile de muncă de calitate, competențele și incluziunea socială** în toate statele membre, regiunile și sectoarele. Ca parte a planurilor, Fondul social european Plus va contribui la promovarea egalității

de șanse pentru toți, la sprijinirea unor plase de siguranță socială solide, la promovarea incluziunii sociale, a echității între generații și la combaterea sărăciei. **Un obiectiv social de 14 %** se va aplica PNRP pentru a direcționa investiții semnificative către punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, sprijinind locurile de muncă de calitate, competențele, incluziunea socială și locuințele în toate statele membre, regiunile și sectoarele.

- **Respectarea statului de drept** va rămâne necondiționată. Regulamentul privind condiționalitatea va continua să protejeze întregul buget al UE împotriva încălcărilor statului de drept. PNRP vor conține garanții suplimentare pentru a se asigura că statele membre respectă principiile statului de drept și Carta drepturilor fundamentale.
- **Transparența cu privire la beneficiarii bugetului UE și verificarea acestora** vor fi consolidate. Informațiile privind beneficiarii fondurilor UE vor fi publicate într-o bază de date centralizată.

Stimularea prosperității prin competitivitate, cercetare și inovare - Fondul european pentru competitivitate și programul Orizont Europa

Se dezvoltă un **nou fond - Fondul european pentru competitivitate** care va investi în tehnologii strategice, în beneficiul întregii piețe unice. Fondul, care funcționează în sinergie cu programul Orizont Europa, va oferi un sprijin neîntrerupt inovatorilor europeni, de la cercetare la implementare, de la idei până la start-up-uri și la extindere. Acesta va impulsiona punerea în aplicare a Busolei pentru competitivitate și va ajuta Uniunea să creeze un avantaj competitiv în sectoarele strategice, inclusiv prin facilitarea proiectelor multinaționale și transfrontaliere cu o valoare adăugată ridicată la nivelul UE. În acest fel, va stimula prosperitatea și crearea de locuri de muncă de calitate.

Acesta funcționează în temeiul unui singur cadru de reglementare și oferă un portal unic pentru solicitanții de finanțare, va simplifica și va accelera finanțarea din partea UE și va cataliza investițiile private și publice.

Acesta își va concentra sprijinul pe patru domenii:

- tranziția curată și decarbonizarea;
- tranziția digitală;
- sănătate, biotehnologie, agricultură și bioeconomie;
- apărarea și spațiul.

Fondul va maximiza impactul fiecărui euro cheltuit prin atragerea de fonduri private.

Alături de Fondul european pentru competitivitate, **cadru de cercetare al UE, cu inițiativa sa emblematică Orizont Europa în valoare de 175 de miliarde EUR**, va continua să finanțeze inovarea de talie mondială.

Orizont Europa și Fondul pentru competitivitate vor oferi sprijin pentru întregul parcurs investițional al unui proiect (de la faza de concepție până la extindere) și vor reduce atât costurile pentru potențialii beneficiari, cât și timpul de plată.

Protejarea Europei - Clădirea unei uniuni europene a apărării

Noul buget pe termen lung al UE va duce uniunea europeană a apărării la un nivel superior, ceea ce este o prioritate de prim ordin într-o perioadă de amenințări și incertitudine tot mai mari.

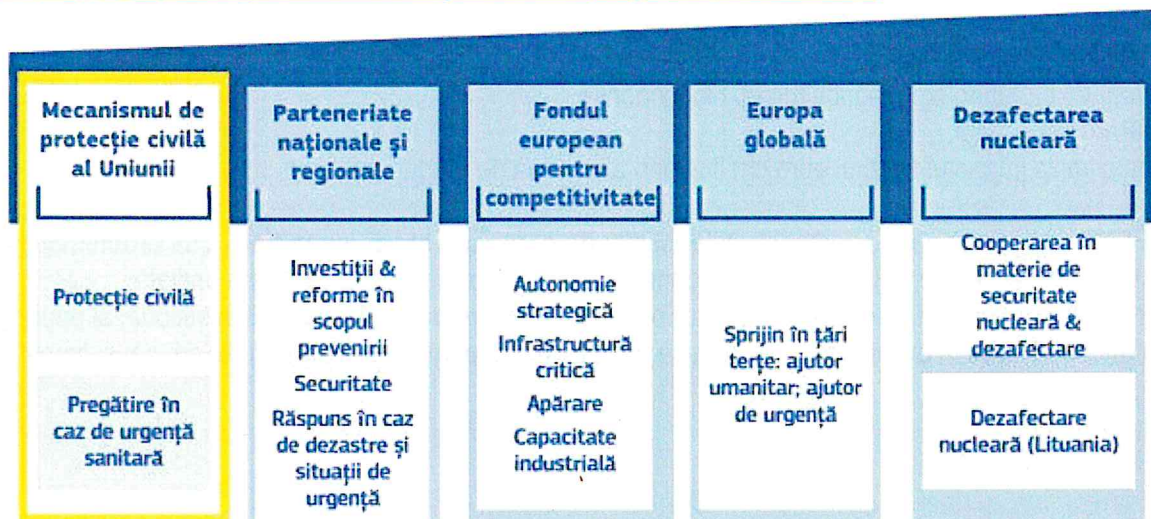
Componenta pentru apărare și spațiu a Fondului european pentru competitivitate va aloca 131 de miliarde EUR pentru a sprijini investițiile în apărare, securitate și spațiu, o finanțare de cinci ori mai mare la nivelul UE în comparație cu CFM anterior. Statele membre și regiunile vor avea posibilitatea de a sprijini, în mod voluntar și în funcție de nevoile și prioritățile regionale, proiecte legate de apărare în PNRP. **Componenta „mobilitate militară”** a Mecanismului pentru interconectarea Europei este multiplicată de 10 ori. Acesta va sprijini investițiile în infrastructura cu dublă utilizare, alături de cele civile, și va contribui la un impuls major pentru securitatea cibernetică, infrastructură și dezvoltarea apărării în general. Pentru a spori securitatea energetică, Mecanismul pentru interconectarea Europei va oferi finanțare pentru proiecte transfrontaliere în domeniul energiei și al transporturilor.

Noul buget prevede, de asemenea, **creșterea finanțării pentru gestionarea migrației, consolidarea frontierelor externe ale UE și consolidarea securității interne**.

Se vor aloca 34 de miliarde EUR, ceea ce triplează finanțarea în comparație cu perioada de finanțare anterioară. Statele membre vor primi sprijin din partea Uniunii pentru a răspunde rapid și eficace la evoluțiile de pe teren. Fondurile vor ajuta statele membre să consolideze capacitățile de asigurare a respectării legii online și offline, să doteze polițiștii de frontieră cu instrumentele adecvate pentru a proteja frontierele externe și să pună în aplicare un sistem echitabil și ferm de gestionare a migrației în temeiul Pactului privind migrația și azilul.

Finanțarea combinată din Fondul european pentru competitivitate, din planurile de parteneriat naționale și regionale, din Mecanismul pentru interconectarea Europei și din surse externe de finanțare va aduce o valoare adăugată europeană fără precedent cheltuielilor naționale pentru apărare.

Protejarea cetățenilor și consolidarea gradului de pregătire și a rezilienței

Bugetul pe termen lung va asigura instrumente mai rapide, mai eficiente și mai flexibile pentru a face față șocurilor și pentru a răspunde noilor provocări. Acesta va continua să consolideze reziliența Europei prin **finanțarea pregătirii UE pentru situații de criză și să se pregătească pentru toate etapele gestionării crizelor**: de la prevenire la răspuns și recuperare. Astfel se propune un nou mecanism specific de criză, cu o capacitate de finanțare de până la aproape 400 de miliarde EUR sub formă de împrumuturi acordate statelor membre, care să fie declanșat atunci când Uniunea este lovită de crize grave.

În plus, **PNRP** vor sprijini investițiile și reformele în toate domeniile pregătirii și gestionării crizelor. **O rezervă pentru agricultură** va sprijini fermierii și va stabiliza piețele, dacă este necesar.

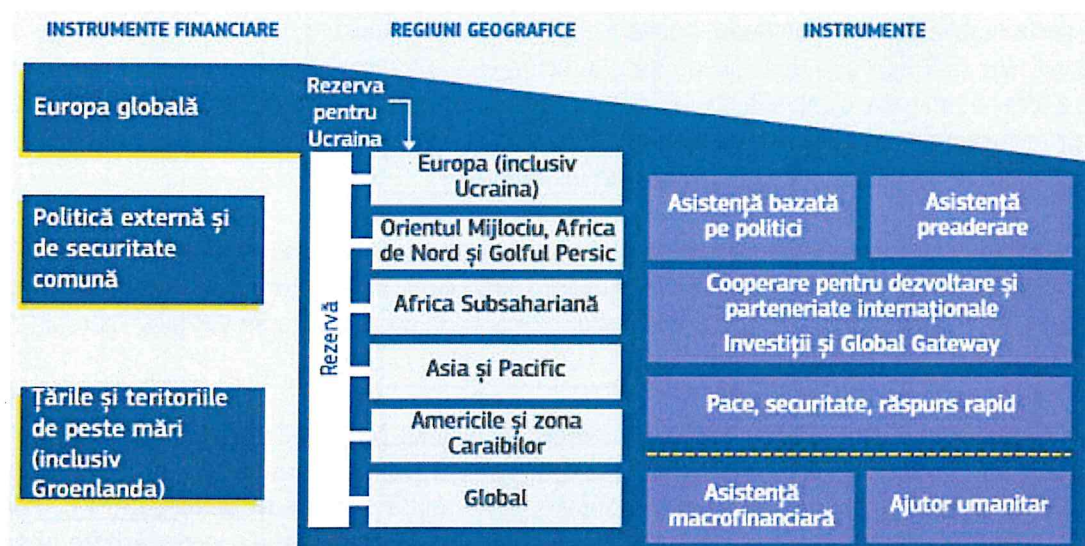
Fondul european pentru competitivitate va consolida, de asemenea, gradul de pregătire și autonomia strategică a UE în sectoarele și tehnologiile-cheie, prin dezvoltarea capacităților industriale și prin finanțarea tehnologiilor de vârf. În cele din urmă, mecanismul de protecție civilă al Uniunii și sprijinul Uniunii pentru pregătirea și răspunsul în situații de urgență sanitară vor fi consolidate în continuare, integrând activitățile de pregătire în domeniul sănătății.

Promovarea educației și a valorilor democratice - Investiții în educație, democrație și valorile europene

Bugetul pe termen lung va continua să investească în domeniile competențelor, culturii, mass-mediei și valorilor. Un **program Erasmus+ consolidat** va fi coloana vertebrală a Uniunii competențelor. Mobilitatea educațională, solidaritatea și incluziunea vor rămâne elementele centrale ale programului. **Programul AgoraEU** va promova valorile comune, inclusiv democrația, egalitatea și statul de drept, și va sprijini diversitatea culturală europeană, sectoarele sale audiovizuale și creative, libertatea mass-mediei și implicarea societății civile.

Construirea de parteneriate pentru o Europă mai puternică pe plan mondial - Instrumentul „Europa globală”

Se prevede o acțiune externă consolidată care să corespundă unei abordări mai strategice, bazate pe valori și cu un impact mai mare în ceea ce privește extinderea, parteneriatele și diplomația, în conformitate cu interesele strategice ale UE.

Pentru a simplifica finanțarea acțiunii externe, un instrument „Europa globală”, în valoare de 200 de miliarde EUR pentru perioada 2028-2034, va maximiza impactul pe teren și va îmbunătăți vizibilitatea acțiunii externe a UE în țările partenere. Acesta va permite bugetului UE să intensifice sprijinul acordat țărilor candidate și să se pregătească pentru aderarea acestora. Acest instrument va dispune de o capacitate de rezervă specifică de 15 miliarde EUR pentru a răspunde crizelor emergente și nevoilor neprevăzute.

„Europa globală” va canaliza fondurile UE într-o manieră mai strategică către prioritățile cheie, adaptând sprijinul la nevoile partenerilor Europei și la interesele Uniunii și adaptându-se în mod flexibil în funcție de evoluțiile condițiilor de la nivel local, regional și global. Instrumentul va oferi un sprijin puternic țărilor candidate în procesul lor de aderare la Uniunea Europeană și va promova stabilitatea în vecinătatea imediată a Uniunii. Instrumentul „Europa globală” va permite Uniunii să acorde în continuare un sprijin de neclintit Ucrainei și va sta la baza răspunsului Uniunii la provocări precum conflictele din Orientul Mijlociu și urmările acestora.

Pentru a sprijini ajutorul Uniunii pentru Ucraina, în perioada 2028-2034 pot fi mobilizate 100 de miliarde EUR pentru Ucraina. Sprijinul pentru Ucraina va beneficia de un anumit grad de flexibilitate, având în vedere amploarea și imprevizibilitatea nevoilor. Sprijinul pentru operațiile cu aspecte militare va continua să fie acoperit de **Instrumentul european pentru pace**.

Noul buget propus va continua, de asemenea, să finanțeze acțiuni din cadrul politicii externe și de securitate comune în valoare totală de 3,4 miliarde EUR, pentru a contribui în continuare la obiectivele UE de menținere a păcii, de consolidare a securității internaționale, de promovare a cooperării internaționale și de dezvoltare și consolidare a democrației, a statului de drept și a respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

II. Propunerile privind noile Regulamente europene pentru perioada de programare 2028-2034

O dată cu propunerea privind CFM 2028-2034 CE a prezentat și propunerile de regulamente pentru implementarea bugetului UE.

Noile propuneri de regulamente sunt distribuite pe principalele direcții de la nivel european. Astfel la nivelul CFM 2028-2034 pe lângă documentele care propun noul buget și sistemul de colectare a resurselor, față de perioadele anterioare **apare o propunere de Regulament care stabilește urmărirea cheltuielilor bugetului și stabilește cadrul de performanță și alte reguli orizontale pentru programele UE și activități.**

Astfel, regulamentul privind cadrul de performanță **stabilește un cadru de urmărire a cheltuielilor și de performanță pentru buget**, inclusiv norme privind monitorizarea tuturor cheltuielilor bugetare, monitorizarea și raportarea cu privire la performanța programelor și activităților Uniunii, precum și norme pentru evaluarea programelor și activităților. Acesta stabilește, de asemenea, norme pentru asigurarea aplicării uniforme a principiilor "a nu prejudicia în mod semnificativ (DNSH)" și a egalității de gen, precum și alte principii orizontale privind condițiile de muncă și de ocupare a forței de muncă, clima și biodiversitatea. De asemenea, **acesta stabilește dispoziții orizontale aplicabile tuturor programelor și activităților Uniunii, cum ar fi normele de instituire a unui portal unic de informare, precum și regulile de informare, comunicare și vizibilitate.**

Anexa 1 a acestei propuneri de Regulament include **o listă a domeniilor de intervenție finanțate prin intermediul fondurilor europene la care se adaugă contribuția acestora la climă și mediu, precum și social și indicatorii de rezultat și realizare aferenți fiecărui domeniu**, indicatori în baza cărora se vor face raportările și se vor solicita plățile.

Un alt set de Regulamente se referă la fondurile alocate Planurilor Naționale și Regionale de Parteneriat (PNRP). În acest caz pe lângă fondurile deja cunoscute: Politica Agricolă Comună, FEDR, Fondul de Coeziune, FSE, FAMI, Sprijinul pentru securitate internă etc., a fost propus un fond nou: **Fondul european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034**, care este cumva înlocuitorul Regulamentului cu condiții generale aplicabil fondurilor din aceas-

tă perioadă de programare. **Acesta stabilește norme privind:** sarcini, obiective prioritare, organizarea și gruparea în cadrul fondului cu privire la – fondurile structurale și de coeziune, PAC, instrumente pentru politica comună în domeniul pescuitului, sprijin pentru capacitățile de securitate și apărare; normele financiare privind sprijinul financiar din partea UE pus în aplicare prin PNRP, Planul Interreg, Mecanismul UE; resursele financiare pentru perioada 2028-2034.

De asemenea, au fost publicate și propuneri de regulamente pentru fondurile specifice.

Din analiza acestor propuneri au rezultat următoarele:

- ✓ noua propunere de CFM este un buget ambițios, mai flexibil, simplu și agil cu o reformare a veniturilor care îl finanțează
- ✓ includerea unui singur document la nivelul statelor membre în baza căruia să se negocieze alocarea fondurilor – Planurile Naționale și Regionale de Parteneriat (PNRP)
- ✓ Un buget orientat spre rezultate în acest sens – plățile făcându-se în corelare cu rezultatele atinse
- ✓ Stabilirea unui singur set de reguli pentru toate tipurile de fonduri
- ✓ Introducerea unui Fond European de Competitivitate care să sprijine creșterea competitivității la nivel european
- ✓ Un Instrument pentru o Europă Globală
- ✓ Regulament separat pentru aspectele comune aplicabile tuturor fondurilor

Prin **Fondul european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034** se propune un buget pentru perioada 2028-2034, **de 865,076 miliarde euro la nivel european** care este împărțit după cum urmează:

- 782,879 mld. Euro pentru PNRP-uri
- 71,933 mld. Euro pentru Mecanismul UE
- 10,264 mld. Euro pentru Planul Interreg
- Până la 0,5% din pachetul financiar se alocă pentru asistență tehnică la inițiativa CE

În plus se adaugă 50,10 mld. Euro pentru Fondul Social pentru Climă, iar statele membre au la dispoziție un sprijin sub formă de împrumut în valoare de 150 mld. Euro pentru punerea în aplicare a planurilor lor.

Comisia propune un sistem de alocare a fondurilor către statele membre care să fie simplu și transparent. Astfel, **României îi revine în perioada 2028-2034 o alocare totală de 60,2 miliarde euro** din care: alocarea generală este de 54,6 miliarde euro, pentru FAMI este 1 miliard euro și pentru Fondul Social de Climă – 4,6 miliarde euro.

Propunerile de regulamente comparație 2021-2027 cu 2028-2034

Propunere 2028-20234	Regulamente 2021-2027
Legislație Reunirea sub aceeași umbrelă a tuturor fondurilor europene inclusiv Politica Agricolă Comună <ol style="list-style-type: none"> Regulament privind stabilirea pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate. Regulament UE pentru stabilirea urmăririi cheltuielilor bugetului și pentru cadrul de performanță și alte reguli orizontale privind programele și activitățile UE Regulamente specifice pe fonduri 	<ol style="list-style-type: none"> Regulamentul condiții generale care cuprinde FEDR, FC, FSE+, FAMI și Fondul pentru Pescuit Regulamentul pentru PAC Facilitatea pentru reziliență și redresare Regulamente specifice pe fonduri
Documente de programare Planul National si Regional de Parteneriat (PNRP) – document unic de programare la nivelul statului membru Planul Interreg	Acordul de Parteneriat Programele operaționale Programul de Agricultură și Dezvoltare Rurală PNRR
Obiective 5 Obiective generale cu obiective specifice:	5 obiective de politica cu obiective specifice:

Propunere 2028-20234	Regulamente 2021-2027
<ul style="list-style-type: none"> ✓ sprijinirea prosperității durabile a Uniunii în toate regiunile ✓ sprijinirea capacităților de apărare și a securității Uniunii în toate regiunile ✓ consolidarea coeziunii sociale prin sprijinirea cetățenilor și consolidarea societăților din Uniune și a modelului social al Uniunii ✓ susținerea calității vieții în Uniune ✓ protejarea și consolidarea drepturilor fundamentale, a democrației, a egalității, a statului de drept și afirmarea valorilor Uniunii 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ O Europă competitivă ✓ O Europă mai verde ✓ O Europă mai conectată ✓ O Europă mai socială ✓ O Europă mai aproape de cetățeni
Asistență tehnică acordată statelor membre Asistență tehnică pentru fiecare plan PNR și fiecare capitol din planul Interreg se stabilește ca rată forfetară de până la 3% și, respectiv, 8%, aplicată sumei incluse în fiecare cerere de plată	Procente diferite în funcție de fond, pentru FEDR – 3,5% Se poate alege pentru rambursarea cheltuielilor sau aplicare rată forfetară la cererile de plată transmise
Alocare Total - 60,2 mld. Euro din care: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Alocare generală – 54,6 mld. Euro ✓ FAMI – 1 mld. Euro ✓ Fondul Social de Climă – 4,6 mld. euro 	Total – 79,68 mld. Euro din care <ul style="list-style-type: none"> ✓ Politica de coeziune – 31,15 mld. Euro ✓ PAC – 19,34 mld. Euro ✓ PNRR – 29,19 mld. Euro
Angajamente bugetare Alocări anuale stabilite prin Regulament: 15,8 % în 2028; (b) 15,5 % în 2029; (c) 15,1 % în 2030; (d) 14,8 % în 2031; (e) 14,4 % în 2032; (f) 12,8 % în 2033; (g) 11,7 % în 2034	Alocări anuale stabilite la nivel de programe. Angajamentele bugetare ale Uniunii pentru fiecare program sunt realizate de către Comisie în tranșe anuale pentru fiecare fond pe parcursul perioadei cuprinse între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2027
Quantum de flexibilitate 25% din contribuția financiară de la nivelul UE, disponibil după cum urmează: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Până la 1/5 în situație de criză ✓ 3/5 se poate solicita după evaluarea intermediară – termen 31 martie 2031 ✓ 1/5 doar după 2031 în situații de criză. ✓ După 30.06.2033 orice quantum neprogramat poate fi programat 	50% din alocările propuse pe programe pe anii 2026-2027 (între 15-18% din alocările programelor) Poate fi folosit doar după evaluarea intermediară din 31.03.2025 după Decizia CE
Dezangajarea Comisia dezangajează orice sumă dintr-un plan PNR și din capitolul privind planul Interreg care nu a fost utilizată pentru prefinanțare sau pentru care nu a fost depusă o cerere de plată până la data de 31 octombrie a anului calendaristic care urmează anului angajamentelor bugetare.	Comisia dezangajează orice quantum din cadrul unui program care nu a fost utilizat pentru prefinanțare sau pentru care nu a fost depusă o cerere de plată în până la data de 31 decembrie a celui de al treilea an calendaristic care urmează anului angajamentelor bugetare pentru anii 2021-2026
Prefinanțarea Cuantumul prefinanțării este de 10% din alocarea financiară a Uniunii pe PPNR și se plătește în tranșe pe parcursul a trei ani consecutivi, după cum urmează: 4 % în 2028, 3 % în 2029 și 3 % în 2030. În cazul în care decizia de punere în aplicare este adoptată de Consiliu după 31 iulie 2028, se plătesc numai tranșele din 2029 și 2030.	Prefinanțarea pentru fiecare fond se plătește în tranșe anuale, înainte de data de 1 iulie a fiecărui an, sub rezerva disponibilității fondurilor – 0,5% / an din 2021 până în 2026. În cazul în care un program este adoptat după data de 1 iulie 2021, tranșele anterioare se plătesc în anul adoptării.
Rata de cofinanțare Rata minimă a contribuției naționale la costurile	Rata de cofinanțare de la UE pentru obiectivul Investiții

Propunere 2028-20234	Regulamente 2021-2027
<p>estimate ale unei măsuri a planului nu este mai mică de:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 15 % pentru regiunile mai puțin dezvoltate; ✓ 40 % pentru regiunile de tranziție; ✓ 60 % pentru regiunile mai dezvoltate. 	<p>pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică la nivelul fiecărei priorități nu poate depăși:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 85 % pentru regiunile mai puțin dezvoltate; ✓ 70 % pentru regiunile de tranziție care au fost clasificate ca regiuni mai puțin dezvoltate în perioada 2014-2020; ✓ 60 % pentru regiunile de tranziție; ✓ 50 % pentru regiunile mai dezvoltate care au fost clasificate ca regiuni de tranziție sau care au avut un PIB pe cap de locuitor mai mic de 100 % din PIB-ul mediu al UE-27 în perioada 2014-2020; ✓ 40 % pentru regiunile mai dezvoltate.
<p>Evaluarea intermediară: Până la 31 martie 2031 – cuantumul de flexibilitate devine disponibil în proporție de 3/5</p>	<p>Până la 31 martie 2025 – cuantumul de flexibilitate devine disponibil în proporție de 100%</p>
<p>Autorități implicate: Autoritate de coordonare Autoritate de management Agenție de plată Autoritate de audit</p> <p>Fiecare stat membru identifică una sau mai multe autorități de management, una sau mai multe agenții de plăți și una sau mai multe autorități de audit pentru plan.</p> <p>Autoritățile identificate îndeplinesc cerințele-cheie relevante prevăzute în anexă la regulament. Toate autoritățile identificate au posibilitatea de a face schimb de informații cu Comisia.</p> <p>În cazul în care un stat membru încredințează punerea în aplicare a planului autorităților responsabile cu punerea în aplicare a politicii de coeziune, a PAC sau a Fondului european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură în perioada de programare 2021-2027 și pe baza tuturor rezultatelor auditurilor disponibile, Comisia nu a pus sub semnul întrebării funcționarea eficace a acestor autorități, se consideră că autoritățile respective respectă cerințele-cheie.</p> <p>Atunci când își îndeplinesc funcțiile, autoritățile responsabile cu planurile pot utiliza un sistem unic integrat și interoperabil de informare și monitorizare, inclusiv un instrument unic de extragere a datelor și de evaluare a riscurilor în vederea unei aplicări generalizate de către statele membre.</p> <p>Dacă sunt mai multe AM-uri se va desemna o autoritate de coordonare care poate fi la rândul ei un AM</p>	<p>Autoritate de management Organism contabil Autoritate de Audit</p>
<p>Comitetul de monitorizare</p> <p>Fiecare stat membru instituie unul sau mai multe comitete de monitorizare pentru capitolele planului PNR, după caz, în funcție de capitolul în cauză. Trebuie să fie acoperite toate capitolele planului. Același comitet de monitorizare poate acoperi mai multe capitole.</p>	<p>Fiecare stat membru înființează un comitet de monitorizare a implementării programului („comitetul de monitorizare”), după consultarea autorității de management, în termen de trei luni de la data notificării statului membru în cauză cu privire la decizia de aprobare a programului.</p>

Propunere 2028-20234	Regulamente 2021-2027
<p>Fiecare stat membru stabilește, în cadrul unei proceduri publice și pe baza unor criterii obiective și transparente, componența și dimensiunea comitetului de monitorizare, asigurând o reprezentare echilibrată a autorităților și organismelor intermediare relevante ale statului membru și a reprezentanților partenerilor menționați la articolul 6 [Parteneriat]. Numărul acestor parteneri este egal sau superior membrilor care aparțin autorităților sau organismelor intermediare.</p> <p>Comitetul de monitorizare aprobă, pentru capitolul (capitolele) aflat(e) sub responsabilitatea sa: (a) orice propunere de modificare a capitolului sau a capitolelor din planul PNR aflat sub responsabilitatea sa, (b) metodologia, criteriile și procedurile pentru selectarea operațiunilor, inclusiv orice modificări ale acestora. Criteriile aplicate și procedurile utilizate trebuie să fie nediscriminatorii, incluzive și transparente, asigurând accesibilitatea pentru persoanele cu handicap, asigurând egalitatea de gen și ținând seama de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene; (c) foaia de parcurs privind evaluarea și orice modificare a acesteia; (d) strategia de comunicare; (e) strategii de dezvoltare teritorială.</p>	<p>Fiecare stat membru stabilește componența comitetului de monitorizare și asigură o reprezentare echilibrată a autorităților și organismelor intermediare relevante ale statului membru și a reprezentanților partenerilor menționați la articolul 8 alineatul (1), printr-un proces transparent.</p> <p>Comitetul de monitorizare aprobă: (a) metodologia și criteriile folosite pentru selectarea operațiunilor, inclusiv orice modificări ale acestora; (b) rapoartele anuale privind performanța pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV și raportul final privind performanța pentru programele sprijinite din FEDR, FSE+, Fondul de coeziune, FTJ și FEAMPA; (c) planul de evaluare și orice modificare a acestuia; (d) orice propunere de modificare a unui program, formulată de autoritatea de management, inclusiv cu privire la transferuri, cu excepția programelor sprijinite din FEAMPA.</p>
<p>Cererile de plată</p> <p>Cererile de plată se transmit Comisiei de către statele membre în conformitate cu modelul stabilit în anexa XI de maximum șase ori pe an, până la data de 31 octombrie.</p> <p>Acestea cuprind indicatorii de etapă (jaloane) și țintele propuse – evaluarea atingerii acestora.</p> <p>Cuantumurile incluse într-o cerere de plată corespund cuantumurilor justificate de îndeplinirea jaloanelor și a țintelor sau a realizărilor corespunzătoare pentru alte intervenții, în conformitate cu decizia de aprobare a planului și pe baza dovezilor colectate și verificate de statul membru în cauză.</p>	<p>Statul membru prezintă un număr maxim de șase cereri de plată pentru fiecare program, fond și an financiar. În fiecare an, se poate prezenta câte o cerere de plată în orice moment în fiecare perioadă cuprinsă între următoarele date: 28 februarie, 31 mai, 31 iulie, 31 octombrie, 30 noiembrie și 31 decembrie</p> <p>Ultima cerere de plată depusă până la 31 iulie se consideră a fi cererea de plată finală pentru anul financiar care s-a încheiat la 30 iunie.</p> <p>Cererile includ doar cheltuielile solicitate la plată</p>
<p>Utilizarea costurilor simplificate</p> <p>În cazul în care costul total estimat al unei operațiuni nu depășește 400 000 EUR, sprijinul public acordat beneficiarului de către statul membru ia forma unei finanțări nelegate de costuri sau a unor costuri unitare, sume forfetare sau rate forfetare, cu excepția operațiunilor pentru care sprijinul constituie ajutor de stat.</p>	<p>Nu sunt obligatorii. Se prezintă mai multe posibilități de utilizare a acestor tipuri de costuri</p>

În baza propunerilor pentru CFM 2028-2034 la nivel național, prin Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene s-au centralizat observațiile, propunerile și întrebările privind documentele publicate care au fost transmise către CE în cursul lunii august 2025.

În 3 septembrie 2025 CE a publicat cel de-al doilea pachet de propuneri care vizează CFM 2028-2034. Aceste propuneri acoperă:

- Programul Pieței Unice și vama
- Programul de justiție

- Programul de cercetare și instruire Euratom
- Instrumentul pentru Cooperare pe siguranță Nucleară și dezafectare
- Programul Pericles V

Etapele următoare

Decizia privind viitorul buget și sistem de venituri pe termen lung ale UE va fi discutată de statele membre în cadrul Consiliului, hotărând în unanimitate, cu aprobarea Parlamentului European pentru CFM și, după caz, cu ratificarea de către parlamentele naționale a veniturilor. Comisia va face tot ce îi stă în putință pentru a sprijini un acord rapid.

III. Pregătirea Regiunii Centru și dezvoltarea portofoliului de proiecte

La nivel european, conform propunerilor de regulamente pentru perioada 2028-2034, obiectivele specifice de finanțare vizează:

a) sprijinirea prosperității durabile a Uniunii în toate regiunile prin:

- promovarea atractivității teritoriilor pentru a sprijini dreptul de a rămâne, inclusiv prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare integrată a zonelor urbane și rurale, inclusiv prin sprijinirea serviciilor și a infrastructurii teritoriale;
- consolidarea bazei industriale, a lanțurilor de aprovizionare reziliente și stimularea producției durabile și competitive, acordând o atenție deosebită competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, prin integrarea deplină a ambițiilor în materie de mediu și climă de a accelera tranziția industrială curată;
- sprijinirea unei tranziții juste către obiectivele Uniunii privind energia și clima pentru 2030, 2040 și 2050, în special acordând prioritate sprijinului pentru producția de energie curată și pentru infrastructura aferentă, promovând eficiența energetică și decarbonizarea, depozitarea și tehnologia, dezvoltând sisteme energetice inteligente și rețele naționale de transport și distribuție, ținând seama, de asemenea, de rețeaua transeuropeană (TEN-E) și de tehnologie și promovând o economie circulară, asigurând posibilitatea pentru toate teritoriile și toți cetățenii de a contribui și de a beneficia de pe urma tranziției curate;
- sprijinirea transformării digitale în vederea atingerii țințelor și obiectivelor deceniului digital stabilite în programul de politică pentru 2030 privind deceniul digital prin promovarea dezvoltării și utilizării tehnologiilor avansate, inclusiv a infrastructurii și serviciilor digitale sigure și de încredere bazate pe IA, a competențelor digitale de bază și avansate, a serviciilor publice digitale și a conectivității TIC, abordând în același timp decalajul digital;
- sprijinirea cercetării, dezvoltării și inovării, inclusiv difuzarea inovării în toate regiunile;
- sprijinirea măsurilor, inclusiv a reformelor menite să promoveze Uniunea economiilor și a investițiilor și să încurajeze dezvoltarea opțiunilor de finanțare bazate pe piață;
- sprijinirea asigurării unei oferte de locuințe sociale și la prețuri accesibile;
- consolidarea infrastructurii de transport a Uniunii și contribuția la finalizarea rețelei transeuropene de transport, în special în ceea ce privește rețeaua centrală și rețeaua centrală extinsă, decarbonizând și îmbunătățind în același timp conectivitatea, securitatea și accesibilitatea pentru zonele îndepărtate, periferice și mai puțin conectate; sprijinirea tranziției verzi și digitale a sectorului transporturilor;
- sprijin pentru turism, inclusiv pentru durabilitate; sprijinirea gestionării eficiente a apei, a calității și rezilienței resurselor de apă, a protecției mediului, a adaptării la schimbările climatice, a rezilienței la schimbările climatice și a consolidării biodiversității, a calității solului și a resurselor naturale, promovarea circularității, a bioeconomiei și a utilizării mai eficiente a resurselor, consolidarea prevenirii, controlului și remedierii poluării, conservarea și refacerea naturii și sporirea biodiversității și a resurselor naturale, precum și promovarea soluțiilor noului Bauhaus european în mediul construit.

(b) sprijinirea capacităților de apărare și a securității Uniunii în toate regiunile prin:

- consolidarea bazei industriale de apărare și a mobilității militare, în special prin dezvoltarea infrastructurii TEN-T cu dublă utilizare;
- consolidarea pregătirii Uniunii pentru situații de criză și dezastre prin integrarea principiului „pregătirii din momentul conceperii”;

- (iii) consolidarea securității Uniunii prin îmbunătățirea capabilităților de detectare a amenințărilor, de prevenire și de răspuns la acestea, inclusiv prin consolidarea infrastructurii critice din domeniul energiei și al transporturilor și a securității cibernetice;

(c) consolidarea coeziunii sociale prin sprijinirea cetățenilor și consolidarea societăților din Uniune și a modelului social al Uniunii prin:

- (i) sprijinirea ocupării forței de muncă, a accesului egal la piața muncii, a unor condiții de muncă echitabile și de calitate și a mobilității forței de muncă;
- (ii) consolidarea ofertei de forță de muncă și îmbunătățirea educației și a dobândirii de competențe pe tot parcursul vieții, în special prin promovarea perfecționării și a recalificării;
- (iii) promovarea egalității de șanse pentru toți, sprijinirea unor plase de siguranță socială puternice, promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei și a lipsei de adăpost, precum și sprijinirea investițiilor în infrastructura socială;
- (iv) facilitarea accesului la servicii și la infrastructura asociată, inclusiv modernizarea, digitalizarea și consolidarea calității și rezilienței sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire a copiilor și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;
- (v) abordarea provocărilor legate de schimbările demografice în întreaga UE, printre care se numără insuficiența forței de muncă și disparitățile dintre generații și regiuni;
- (vi) abordarea impactului social al includerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de clădiri și de transportul rutier în domeniul de aplicare al Directivei 2003/87/CE.

(d) susținerea calității vieții în Uniune prin:

- (i) sprijinirea asigurării unor venituri mai echitabile și suficiente pentru fermieri și a competitivității lor pe termen lung, inclusiv a poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- (ii) contribuția la securitatea alimentară pe termen lung;
- (iii) îmbunătățirea atractivității și a nivelului de trai, inclusiv a accesului la îngrijiri medicale, în zonele rurale, precum și a condițiilor de muncă echitabile și promovarea reînnoirii generațiilor; îmbunătățirea pregătirii și a capacității fermierilor de a face față crizelor și riscurilor; îmbunătățirea accesului la cunoștințe și inovare și accelerarea tranziției digitale și verzi pentru un sector agroalimentar prosper;
- (iv) asigurarea sustenabilității, competitivității și rezilienței sectorului pescuitului și ale sectorului acvaculturii din Uniune, stimulând economia albastră sustenabilă și competitivă în zonele costiere, insulare și interioare, sporind oportunitățile socioeconomice și reziliența comunităților locale și asigurând o guvernanta solidă a oceanelor în toate dimensiunile sale, cu oceane sigure, securizate, curate și gestionate în mod durabil;
- (v) consolidarea practicilor durabile de gestionare a agriculturii și silviculturii pentru a promova acțiuni reziliente în domeniul climei, furnizarea de servicii ecosistemice multiple, sprijinirea gestionării eficiente a apei, a calității și rezilienței resurselor de apă, punerea în aplicare a soluțiilor bazate pe natură, consolidarea dezvoltării durabile, protecția mediului, îmbunătățirea conservării și refacerii biodiversității, a solului și a resurselor naturale, precum și îmbunătățirea bunăstării animalelor.

(e) protejarea și consolidarea drepturilor fundamentale, a democrației, a egalității, a statului de drept și afirmarea valorilor Uniunii prin:

- (i) susținerea și dezvoltarea în continuare a unor societăți deschise, bazate pe drepturi, democratice, egale și favorabile incluziunii, inclusiv prin consolidarea capacităților societății civile și ale partenerilor sociali de a afirma valorile Uniunii, educația pentru cetățenie și participarea tinerilor;
- (ii) promovarea și asigurarea respectării statului de drept prin consolidarea sistemelor de justiție, a cadrelor anticorupție, a pluralismului massmediei, a integrității informațiilor, a educației în domeniul mass-mediei și a unui sistem eficace de control și echilibru;
- (iii) sporirea eficienței administrației publice și a capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate la nivel național, regional și local;
- (iv) promovarea culturii ca un catalizator al valorilor europene și sprijinirea unui sector cultural dinamic și divers.

Ținând seama de propunerile făcute la nivel european, pentru a asigura o cât mai bună utilizare și absorbție a fondurilor la nivel regional, **în perioada imediat următoare, trebuie demarate și realizate o serie de acțiuni:**

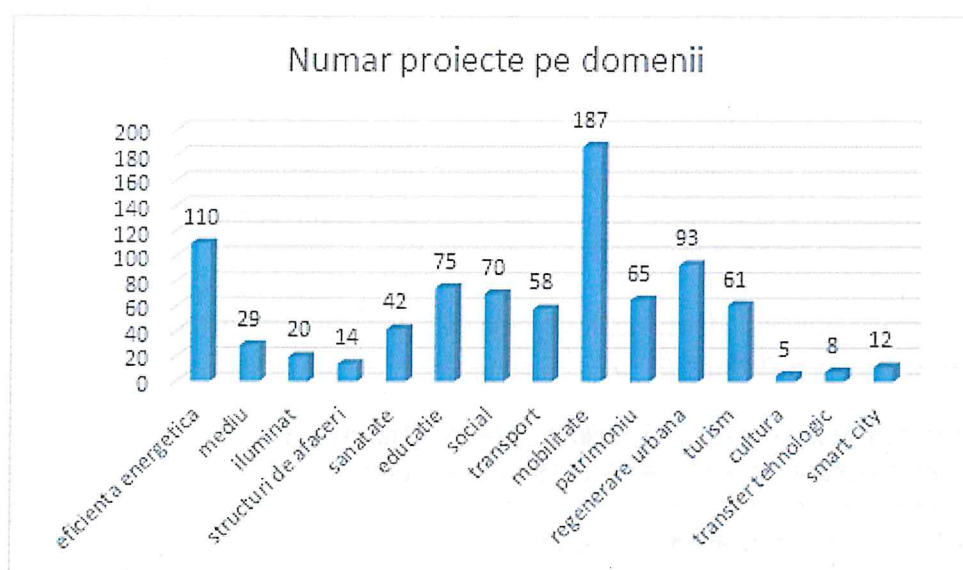
- actualizarea și/sau dezvoltarea documentelor strategice și analizelor de la nivel regional și local

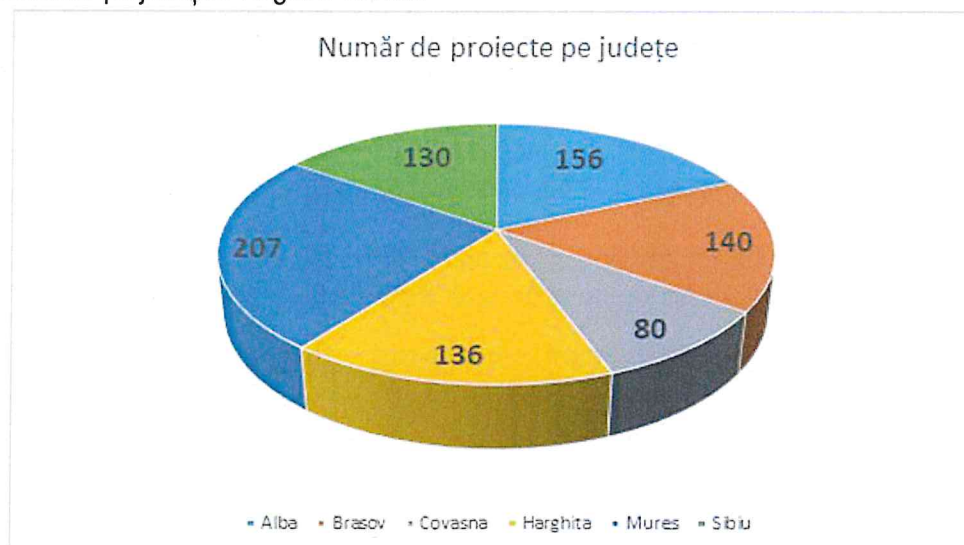
- actualizarea portofoliului de proiecte de la nivel local și regional care să susțină programarea și implementarea fondurilor.

În pregătirea PR Centru 2021-2027 a fost creată la nivel regional o aplicație (portal) online pentru a facilita completarea, transmiterea și actualizarea informațiilor despre proiectelor entităților de la nivelul Regiunii Centru, un portofoliu de proiecte online. Accesul în aplicație este realizat în baza unui cont de utilizator cu username și parolă. În cadrul acestei aplicații, fiecare autoritate locală care a dorit a completat baza de date cu proiectele prioritare din cadrul planurilor de dezvoltare aferente. **Ulterior acest portofoliu trebuia actualizat periodic în ceea ce privește stadiul și implementarea proiectelor respective pentru a putea urmări implementarea strategiilor de dezvoltare și a PDR regional.**

Din verificările realizate a rezultat că informațiile despre proiectele incluse în portofoliu nu au mai fost actualizate de autorități din cursul anului 2022. Astfel, până în momentul de față, în baza de date au fost incluse **849 proiecte cu o valoare aproximativă de 28,3 mld. Lei (5,6 mld. Euro)**, care sunt repartizate pe domenii conform graficului următor:

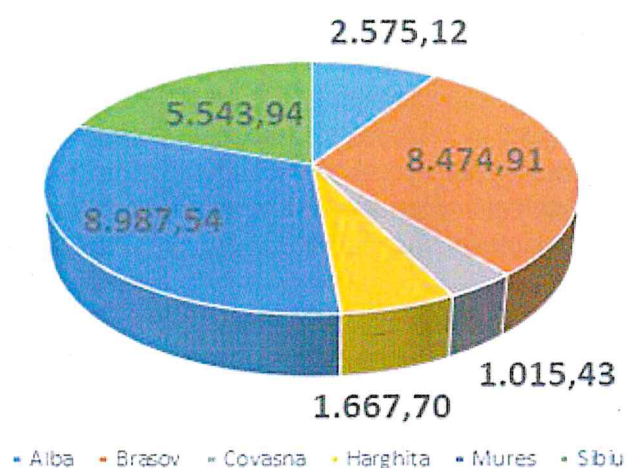

Repartizarea proiectelor pe județele Regiunii Centru:

Valoare (mil. lei) proiecte pe județe

Ținând seama de aceste aspecte **este necesar ca în perioada următoare fiecare autoritate să analizeze propriul portofoliu de proiecte și să se actualizeze stadiul acestuia din perspectiva stadiului proiectelor: realizate, în implementare din diferite surse de finanțare și de asemenea să completeze cu alte tipuri de proiecte ce mai sunt necesare.**

De asemenea, plecând de la analizele realizate la nivel local și regional, de la prioritățile propuse pentru perioada următoare, **este necesară identificarea proiectelor prioritare, strategice** atât pentru nivelul local, cât și pentru cel regional, pentru a putea fi pregătite în timp util.

O bună programare și atragere a fondurilor în regiune este determinată și existența unui portofoliu de proiecte care să fie monitorizat / actualizat permanent.

Așa cum s-a menționat pregătirea portofoliului de proiecte pornește de la:

- analizele statistice realizate la nivelul teritoriilor și la nivel regional,
- strategia propusă pentru dezvoltare și
- prioritățile stabilite în documentele de planificare.

În acest sens, la nivel regional, pe lângă Planul Regional de Dezvoltare și Strategia de Specializare Inteligentă au fost realizate o serie de analize care să sprijine procesul de programare. De asemenea, pentru a veni în sprijinul autorităților locale a fost dezvoltat un Buletin statistic trimestrial regional, precum și profilurile județelor Regiunii, documente care pot fi folosite în procesul de actualizare a documentelor de planificare.

În cursul anului 2024 ADR Centru a realizat primul Raport de monitorizare al PDR Centru, care, de asemenea, prezintă date actualizate de la nivelul PDR Centru, precum și contribuția proiectelor la dezvoltarea Regiunii.

Luând în considerare cele prezentate mai sus, în vederea demarării procesului de pregătire a Regiunii pentru perioada de programare 2028-2034, **se propune următorul plan de acțiune:**

Nr. Crt.	Acțiunea	Responsabil	Termen
1.	Analizarea și actualizarea portofoliului de proiecte	Fiecare autoritate ADR Centru pentru portofoliul regional pe baza datelor primite de la autorități	Final 2025
2.	Actualizarea și completarea grupurilor de lucru de la nivel regional	ADR Centru împreună cu partenerii regionali	Final 2025
3.	Inventariere documente strategice existente la nivel regional și categoriile de teritorii la care se aplică	ADR Centru	Trimestrul I 2026
4.	Realizarea de planuri de acțiune pentru actualizarea documentelor strategice și a portofoliilor de proiecte	Fiecare autoritate Centralizare ADR Centru	Final de 2025

Nr. Crt.	Acțiunea	Responsabil	Termen
5.	Realizarea de întâlniri cu grupuri de lucru, la nivel de județe, pe categorii de entități pentru discutarea portofoliilor de proiecte și a modului de dezvoltare a acestora	ADR Centru împreună cu partenerii regionali	Trimestru II 2026
6.	Actualizarea și/sau dezvoltarea documentelor strategice / prioritizarea proiectelor din portofoliu	Fiecare autoritate ADR Centru pentru PDR și RIS3	Trimestru II 2027
7.	Dezvoltarea de analize și studii specifice pentru fundamentarea priorităților și nevoilor de investiții	Fiecare autoritate ADR Centru	Trimestru II 2027
8.	Pregătirea proiectelor de la nivelul portofoliilor de proiecte, inclusiv monitorizarea implementării portofoliului	Fiecare autoritate ADR Centru	Final de 2027

Pentru informații suplimentare și detaliate privind datele incluse în cadrul acestui material se pot accesa documentele de la următoarele linkuri:

1. Propunerea UE pentru Cadrul Financiar Multianual 2028-2034 și propunerile de regulamente aferente - https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/eu-budget-2028-2034_en
2. Planul de dezvoltare Regională, inclusiv raportul de monitorizare - <https://www.adrcentru.ro/dezvoltare-regionala-cat/pdr-centru-2021-2027/>
3. Strategia de Specializare Inteligentă de la nivel regional - <https://www.adrcentru.ro/dezvoltare-regionala-cat/specializare-inteligenta/>
4. Analize și studii regionale - <https://www.adrcentru.ro/dezvoltare-regionala-cat/documente-strategice/>
5. Portofoliul de proiecte, aplicația online - <https://portofoliu.adrcentru.ro/>

DIRECTOR GENERAL
SIMION CREȚU

